

*Konstnärsnämnden
The Swedish Arts
Grants Committee*

Maria skolgata 83
SE-118 53 Stockholm
Tel +46 (0)8 506 550 00
info@konstnarsnamnden.se
www.konstnarsnamnden.se

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Stockholm 2011-08-10
KN2011/73
Ju2011/4708/L3

YTTRANDE

Kommissionens förslag till direktiv om s.k. orphan works (KOM(2011) 289 slutlig)

Konstnärsnämnden har till uppgift att besluta om statliga bidrag och ersättningar till enskilda konstnärer inom konstområdena bild, form, musik, teater, dans och film. Myndigheten ska hålla sig underrättad om konstnärernas ekonomiska och sociala förhållanden samt löpande bevaka trygghetssystemens utformning och tillämpning i förhållande till konstnärlig verksamhet. Myndigheten ska i sin verksamhet integrera ett jämställdhets- och mångfaldsperspektiv samt ett internationellt och interkulturellt utbyte och samarbete.

Konstnärsnämnden ser positivt på att det skapas gemensamma regler för hur anonyma verk ska hanteras inom EU. En gemensam hantering ger verken en möjlighet till större spridning och därmed bättre användande. En seriös och dokumenterad efterforskning är naturligtvis en förutsättning liksom en upphovspersons möjlighet att häva verkets anonyma status.

Frågan om anonyma verk ligger utanför Konstnärsnämndens ansvarsområde eftersom det är konstnärerna/upphovspersonerna och inte deras verk som är i fokus för nämndens arbete. I enlighet med nämndens uppdrag att bevaka konstnärers villkor uppstår dock några frågor om hur det nationella och europeiska regelverket samspelar.

Det gäller dels bestämmelserna om avtalslicenser som är en del i upphovsrättslagen. Hittills har avtalslicenser utfärdats av en organisation som företräder upphovspersoner inom respektive konstområde och organisationen har också fått svara för avtal om de anonyma verkens användande. Systemet har varit väl fungerande, och enligt kommissionen ska de nationella bestämmelserna och regelverken kunna samexistera med EU:s nya direktiv. Konstnärsnämnden förutsätter att efterforskningen inkluderar ett samspel med de organisationer som företräder

upphovspersonerna (t.ex. KLYS eller branschorganisationer). I de fall då en organisation får ersättning för användning av anonyma verk, som i sin tur kommer konstnärskollektivet till del, kan rätten att fritt hantera dessa behöva begränsas.

Det gäller också frågan om upphovspersonens rätt att vara anonym. Denna rätt finns angiven i såväl tryckfrihetsförordningen som i yttrandefrihetsgrundlagen. Efterforskningen får inte innebära att upphovspersonens identitet röjs, mot dennes vilja. Upphovspersonen måste i så fall ha rätt att avgöra om verket ska läggas till databasen eller inte.

Avslutning

Beslut i detta ärende har fattats av ordförande Ingrid Elam den 10 augusti 2011 på delegation av Konstnärsnämndens styrelse. Föredragande tjänsteman har varit kanslichef Ann Larsson. I beredningen har även utredare Bitte Jarl deltagit.

För Konstnärsnämnden

Bitte Jarl
Utredare